

BQ-5891

Seat No. _____

M. Ed. (Sem. I) Examination

May / June - 2014

CC101 : Fundamental of Educational Research

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

વિભાગ - ૧

૧ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં ૨૦
ઉત્તર લખો :

(૧) બી.એડ.ની તાલીમ દરમિયાન તાલીમાર્થીઓને પડતી શૈક્ષણિક મુશ્કેલીઓનો તેમની જાતિ, વિદ્યાશાખા અને મેરીટ ગુણના સંદર્ભમાં અભ્યાસ કરવા માટેની સંશોધન યોજના નીચેના મુદ્દાઓના સંદર્ભમાં ચર્ચો.

(૧) હેતુઓ (૨) નિદર્શ
(૩) માહિતી વિશ્લેષણ (૪) મર્યાદાઓ.

(૨) “સરકારી અને ખાનગી માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓની ગણિતવિષયક સિદ્ધિનો તેમની જાતિ, ધોરણ અને શાળા પ્રકારના સંદર્ભમાં તુલનાત્મક અભ્યાસ” આ સમસ્યાના અભ્યાસ માટેની સંશોધન યોજના નીચેના મુદ્દાઓને અનુલક્ષીને ચર્ચો.

(૧) હેતુઓ (૨) મહત્ત્વ
(૩) નિદર્શ (૪) વિશ્લેષણની પદ્ધતિઓ.

(૩) ચલ એટલે શું ? ચલના વિવિધ પ્રકારો ઉદાહરણસહ સમજાવો.
પ્રાયોગિક સંશોધનમાં ચલનું મહત્ત્વ ચર્ચો.

૨ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના આશરે ૨૫૦ શબ્દોમાં ૧૦
ઉત્તર લખો :

(૧) સારી સંશોધન સમસ્યાનાં દસ લક્ષણો જણાવો.

(૨) શાળાના શિક્ષકોને શૈક્ષણિક સંશોધન અનુભવ કઈ કઈ રીતે ઉપયોગી થઈ શકે ?

(૩) મૂળગત અને વ્યાવહારિક સંશોધન વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

- ૩ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. ૫
- (૧) શૈક્ષણિક સંશોધનની બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
  - (૨) શૈક્ષણિક સંશોધનમાં ઉત્કલ્પનાનું શું મહત્ત્વ છે ?
  - (૩) સંશોધન સમસ્યાના કોઈપણ બે સ્ત્રોતોના નામ ઉદાહરણ સહ જણાવો.
  - (૪) ક્રિયાત્મક સંશોધન એટલે શું ?
  - (૫) ઉત્કલ્પના પરીક્ષણની પદ્ધતિઓનું એક-એક ઉદાહરણ આપો.

વિભાગ - ૨

- ૧ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં ૨૦
ઉત્તર લખો.
- (૧) સંદર્ભ સાહિત્યના સ્ત્રોત તરીકે સંશોધન સર્વેક્ષણો અને વેબસાઈટ્સનું મહત્ત્વ જણાવો.
  - (૨) ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિ એટલે શું ? તેનાં સોપાનો જણાવો. ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિમાં વસ્તુનું અંતર્ગત અને બહિર્ગત પરિશીલન શી રીતે થાય છે તે સમજાવો.
  - (૩) પ્રાયોગિક પદ્ધતિમાં આંતરિક યથાર્થતાને જોખમતા પરિબલોની ચર્ચા કરો.
- ૨ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના આશરે ૨૫૦ શબ્દોમાં ઉત્તર લખો : ૧૦
- (૧) કયા સંજોગોમાં કારણ તુલનાત્મક પદ્ધતિ પ્રાયોગિક પદ્ધતિ કરતાં ચરિયાતી છે તે ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
  - (૨) સર્વેક્ષણ પદ્ધતિમાં નીચેની બાબતોની ચર્ચા કરો.
(૧) સંકલ્પના (૨) મહત્ત્વ (૩) પ્રકારો
  - (૩) ગુજરાતમાં શૈક્ષણિક સંશોધન કરતી ચાર સંસ્થાઓ જણાવી તે પૈકી કોઈપણ એક સંસ્થામાં થયેલા સંશોધન કાર્યનો પરિચય આપો.
- ૩ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : ૫
- (૧) પ્લેસેબો અસર ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
  - (૨) શાળા સર્વેક્ષણોને લગતા કોઈપણ બે વિષયો જણાવો.
  - (૩) સંબંધિત સંશોધન સાહિત્યના સ્ત્રોતો કયા-કયા છે ?
  - (૪) આંતર-સંબંધાત્મક અભ્યાસોનાં પ્રકાર લખો.
  - (૫) કોઈપણ બે સર્ચ એન્જિનના નામ લખો.

ENGLISH VERSION

SECTION - 1

- 1 Answer any two of the following questions in about 500 words : 20
- (1) Discuss the research design to study the educational difficulties faced by teacher's training during their B.Ed. training in the context of their sex, faculty and merit-score in the light of the following points :
    - (1) Objectives
    - (2) Samples
    - (3) Data Analysis
    - (4) Limitations
  - (2) "A comparative study of Mathematical achievement of students studying in Govt. and private secondary schools in the context of their sex, std. and types of school." Discuss the research design in the context of following points for the said problem :
    - (1) Objectives
    - (2) Importance
    - (3) Sample
    - (4) Methods of Analysis
- 2 Answer any two of the following questions in about 250 words : 10
- (1) State ten characteristics of a good research problem.
  - (2) How will educational research experience be useful to school teachers ?
  - (3) Clarify the difference between Fundamental and Applied research.
- 3 Answer the following questions in short : 5
- (1) State two characteristics of educational research.
  - (2) What is the importance of hypothesis in educational research ?
  - (3) State any two sources of research problem with illustration.

- (4) What is Action Research ?
- (5) Give one example of each type of testing a hypothesis.

SECTION - 2

- 1** Answer any two of the following questions in **20**
about 500 words :
- (1) State importance of research surveys and websites as a source of related literature.
  - (2) What is historical research method ? Mention the steps of it. Explain the internal and external criticism in this method.
  - (3) Discuss factors that hinder the internal validity in an experimental study.
- 2** Answer any two of the following questions in **10**
about 250 words :
- (1) Explain with the illustration how Experimental method is superior to the Causal Relation method under specific circumstances.
  - (2) Discuss the following points in the survey research method :
(1) Concept (2) Importance (3) Types
  - (3) Give the any two names of education research institution in Gujarat and discuss its contribution.
- 3** Answer the following questions in short : **5**
- (1) Explain Placebo Effect with illustration.
  - (2) Explain any two research-topics pertaining to a school survey.
  - (3) Which are the types of sources of related literature ?
  - (4) Write the types of inter relationship studies.
  - (5) Write any two names of search engine.